



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Ржг 264/2016
30.03.2016. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Лидије Ђукић, чланова већа, у правној ствари предлагача Ј.И. из Н., чији је пуномоћник В.Ј., адвокат из Н., ради заштите права на суђење у разумном року, одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Нишу Р4п 18/15 од 21.12.2015. године, у седници одржаној 30.03.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба предлагача, па се **ПОТВРЂУЈЕ** решење Вишег суда у Нишу Р4п 18/15 од 21.12.2015. године у одбијајућем делу става другог и у ставу трећем изреке.

Образложење

Решењем Вишег суда у Нишу Р4п 18/15 од 21.12.2015. године, ставом првим изреке, утврђено је да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року, у предмету Основног суда у Нишу О 5625/13, па је, ставом другим изреке, предлагачу одређена накнада за повреду права на суђење у разумном року у висини од 20.000,00 динара, која ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, у року од три месеца од дана подношења захтева предлагача за исплату, док је захтев предлагача за исплату накнаде преко 20.000,00 динара до тражених 150.000,00 динара, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев предлагача у делу којим је тражила да се наложи Основном суду у Нишу да поступак у предмету О 5625/13 оконча у разумном року.

Против наведеног решења, предлагач је благовремено изјавила жалбу, оспоравајући га у делу којим је одбијен захтев за исплату накнаде за повреду права преко досуђеног износа од 20.000,00 динара до тражених 150.000,00 динара, као и у ставу трећем изреке, којим је одбијен захтев за убрзање поступка.

Одлучујући о жалби предлагача, на основу члана 8б став 3. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр.116/08, ...101/13), Врховни касациони суд је испитао побијано решење, применом члана 386. у вези члана 402. ЗПП

(„Службени гласник РС“ број 72/11, ...55/14), на основу члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“ бр. 25/82... „Службени гласник РС“ бр. 46/95, ... 55/14), на чију примену упућује члан 8в. Закона о уређењу судова, па је нашао да је жалба неоснована.

У поступку доношења решења, није учињена битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које се, у поступку по жалби, пази по службеној дужности.

Према стању у списима, Ј.И. из Н. је 03.08.2015. године поднела је Вишем суду у Нишу захтев заштиту права на суђење у разумном року у предмету који се води пред Основним судом у Нишу под бројем И 2189/12.

Виши суд у Нишу је прибавио списе наведеног предмета, па је утврдио да је 15.04.2002. године, Градска управа Града Ниша, Општинском суду у Нишу доставила смртвоницу пок.Б.Ј.1, преминуле 06.08.1999. године у Н., у којој се наводи да су наследници који могу бити позвани на наслеђе Ж.Ј., С.Ј., Ј.И. и Б.Ј.2. Прво рочиште је заказано за 24.05.2002. године, али како су учесници С.Ј. и овде предлагач – Ј.И., син и ћерка оставиље, истакли да њену заоставштину чини $\frac{1}{2}$ имовине која се води на учесника Ж.Ј., супруга оставиље, то је већ 07.08.2002. године донето решење којим је прекинут овај оставински поступак, а учесници С.Ј. и Ј.И., упућени да у парници докажу ове своје наводе. Парнични поступак у коме је утврђено да заоставштину пок. Б.Ј.1 чини половина имовине која се води на име учесника Ж.Ј., по основу стицања у току брака, правноснажно је окончан 26.06.2009. године, па је на предог С.Ј. од 06.10.2009. и Ј.И. од 12.11.2009. године, настављен овај оставински поступак, а рочиште заказано за 19.11.2009. године, на коме је изнето да је 2002. године преминуо и учесник Ж.Ј. и да је иза њега покренут поступак расправљања заоставштине, али и да је са учесницом Б.Ј.2, 12.03.1999. и 15.10.2001. године, закључио уговор о доживотном издржавању, којим је располагао целокупном имовином која се водила на његово име, у коју је укључен и део имовине која је правноснажном судском одлуком утврђена као имовина оставиље Б.Ј.1. На рочишту одржаном 01.12.2009. године, учесници С.Ј. и Ј.И., су оспорили правну важност овог уговора, али након тога суд није поступао све до рочишта одржаног 17.01.2013. године, а на рочишту одржаном 29.01.2014. године, поново је донето решење о прекиду овог оставинског поступка, до окончања парничног поступка покренутог ради утврђења ништавости наведеног уговора о доживотном издржавању у делу од $\frac{1}{2}$ имовине којом је располагао Ж.Ј., као прималац издржавања. Жалба овде предлагача, Ј.И., изјављена против решења о прекиду поступка, одбијена је решењем Вишег суда у Нишу од 04.06.2014. године. Другостепено решење достављено је пуномоћницима учесника у поступку, а предмет је архивиран до стављања предлога за наставак поступка. Виши суд у Нишу утврдио је и све друге процесне радње предузете у овом оставинском поступку, које су у образложењу побијане одлуке прецизно побројане.

Анализирајући дужину трајања овог поступка, Виши суд у Нишу је нашао да поступање првостепеног суда у досадашњем току постука није било у потпуности делотворно, ефикасно и ажурно, посебно имајући у виду да је након доношења решења о наставку поступка, односно од децембра 2009. до јануара

2013. године, првостепени суд био потпуно неактиван, јер није предузео ни једну процесну радњу, а да за то није постојао оправдан разлог. Виши суд у Нишу даље налази да се првостепеном суду не може ставити на терет непоступање у периоду од 15.04.2002. до краја 2009. године (нешто више од 7 година), као и период од 29.01.2014. године до подношења захтева у овој правној ствари (нешто више од 1,5 године), у коме је овај оставински поступак био прекинут (на основу правноснажног решења о прекиду), с обзиром да су се за то били стекли законски услови, а у периоду у коме је поступак прекинут, суд по закону, не може предузимати било коју парничну или процесну радњу. Међутим, имајући у виду да је овај оставински поступак покренут пре више од 13 година, а да до данас није окончан, то без обзира на период прекида овог оставинског поступка, налази да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року.

Одлучујући о захтеву за накнаду због утврђене повреде права, Виши суд у Нишу је предлагачу, исту одредио у висини од 20.000,00 динара.

Врховни касациони суд налази да је побијаном одлуком правилно одлучено о висини накнаде за повреду права за суђење у разумном року.

Наиме, применом члана 8б. став 1. Закона о уређењу судова, суд може одредити примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року и одредити рок у коме ће нижи суд окончати поступак у коме је учињена повреда права, ако утврди да је захтев подносиоца основан. Из садржине наведене одредбе произилази да се ради о специфичној врсти поступка, која има за циљ убрзање окончања поступка у којима је утврђено да је дошло до прекорачења разумног рока за правноснажно пресуђење. У таквој ситуацији, наведена законска одредба предвиђа могућност изрицања мера због повреда права на суђење у разумном року, адекватних околностима сваког конкретног случаја, а то значи могућност одређивања примерене накнаде и одређивања рока за окончање поступка. При том, примерена накнада не представља накнаду било ког вида штете (материјалне или нематеријалне), већ уз изрицање мере за убрзање поступка, представља сатисфакцију за утврђену повреду права. Висина примерене накнаде одређује се у зависности од околности сваког конкретног случаја, при чему се посебно цени природа захтева односно значај предмета спора за подносиоца захтева.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о захтеву за расправљање заоставштине, да је дужином поступка повређено наследно право предлагача, због чега за њу постоји правна неизвесност у погледу окончања и исхода овог поступка, али узимајући у обзир и чињеницу да је од 13 година колико траје овај оставински поступак, скоро 9 године поступак био у прекиду, а да се од преостале 4 године суду може ставити на терет неефикасно и неадекватно поступање у периоду од 2 године, то Врховни касациони суд налази да досуђена накнада од 20.000,00 динара представља примерену сатисфакцију предлагачу, па је правилно одбијен захтев предлагача преко наведеног износа, јер досуђивање у већем износу не би водило остварењу циља која је овом накнадом одређена.

Врховни касациони суд налази да је правилно побијаном одлуком одбијен и предлог за одређивање рока за окончање, односно давања налога првостепеном суду за убрзање поступка, с обзиром да је наведени поступак

прекинут правноснажним решењем суда, па у тој фази поступка, односно пре доношења решења о наставку (када се за то буду стекли законски услови), суд не може предузимати било коју радњу у поступку, па самим тим не може ни убрзати његово окончање.

На основу изнетог, применом члана 401. тачка 2. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**